

**NACZELNY DYREKTOR
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH**

Paweł Pietrzyk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Znak kontroli	DOA.084.2.2026
Nazwa i adres kontrolowanego archiwum	Archiwum Państwowe w Zamościu ul. Hrubieszowska 69A 22-400 Zamość
Podstawa prawna kontroli	Art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 z późn. zm.)
Obszar kontroli	Ocena opracowania zasobu archiwalnego i udostępniania w serwisie Szukaj w Archiwach przez Archiwum Państwowe w Zamościu
Zakres i przedmiot kontroli	Ocena przeprowadzania przez Archiwum Państwowe w Zamościu (dalej: AP w Zamościu) procesu planowania opracowania materiałów archiwalnych typowanych do opracowania, w tym selekcji zespołów do opracowania oraz jego wykonania, jakości opracowania zasobu archiwalnego (inventaryzacji, inwentarza) oraz procesu udostępniania w serwisie Szukaj w Archiwach (dalej: SwA)
Kontrolerzy	1. [REDAKTOWANE], główny specjalista w Departamencie Organizacji Archiwów Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, upoważnienie nr 10/2026 z dnia 26.03.2026 r., kierownik zespołu kontrolerów. 2. [REDAKTOWANE], główny specjalista w Departamencie Organizacji Archiwów Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, upoważnienie nr 11/2026 z dnia 26.03.2026 r., członek zespołu kontrolnego. 3. [REDAKTOWANE], główny specjalista w Departamencie Archiwistyki Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, upoważnienie nr 12/2026 z

**ARCHIWA
PAŃSTWOWE**

Archiwum
Dokumentów
Elektronicznych

Szukaj w Archiwach

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych - ul. Rakowiecka 2D, 02-517 Warszawa
telefon: (22) 56-54-600; email: ndap@archiwa.gov.pl; www.archiwa.gov.pl

	dnia 26.03.2026 r., członek zespołu kontrolnego.
Data rozpoczęcia kontroli	15.04.2026 r.
Data zakończenia kontroli	28.05.2026 r.
Okres objęty kontrolą	01.01.2022 r. – 14.04.2026 r.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan dr Jakub Żygawski powołany na stanowisko Dyrektora Archiwum Państwowego w Zamościu dnia 11.08.2016 r.
Ogólna ocena kontroli	Negatywna

I. Ocena działalności jednostki kontrolowanej w zakresie objętym kontrolą:

1. Ocena sposobu przeprowadzania procesu planowania opracowania materiałów archiwalnych, w tym typowanie i selekcja zespołów oraz jego wykonania.

W zakresie planowania opracowania materiałów archiwalnych, w tym typowania i selekcji zespołów:

- pozytywnie oceniono następujące elementy:
 - typowanie do opracowywania zespołów cieszących się zainteresowaniem odbiorców;
- stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia w następującym zakresie:
 - opracowanie zespołów, dla których dostępne informacje nie stanowią wystarczającej podstawy do jednoznacznego stwierdzenia zasadności objęcia ich opracowaniem. W odniesieniu do zespołów nr 88/1191/0 i nr 88/1271/0 nie wykazano w sposób niebudzący wątpliwości, że nie posiadają one cech zespołów rozbitych lub otwartych.

W zakresie wykonania planu opracowania materiałów archiwalnych

- pozytywnie oceniono następujące elementy:
 - opracowanie w okresie kontrolowanym 6 zespołów archiwalnych;
- stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia w następującym zakresie:
 - nierzetelne przekazanie danych dot. liczby opracowanych inwentarzy w sprawozdaniu rocznym z działalności AP w Zamościu za rok 2025 oraz w wykazie zespołów podlegających opracowaniu za IV kwartał 2025 r. dot. zespołów nr 88/1191/0 i 88/1422/0;

- brak złożenia przez Dyrektora AP w Zamościu kwalifikowanego podpisu elektronicznego na inwentarzu zespołu nr 88/1161/0, który został przekazany do NDAP jako zatwierdzony.

Biorąc powyższe pod uwagę sposób przeprowadzania przez AP w Zamościu procesu planowania opracowania materiałów archiwalnych, w tym typowanie i selekcja zespołów oraz jego wykonania, **oceniono z nieprawidłowościami.**

2. Ocena jakości opracowania zasobu archiwalnego (inwentaryzacji, inwentarza).

W zakresie jakości opracowania zasobu archiwalnego:

➤ pozytywnie oceniono następujące elementy:

dotyczy zespołu nr 88/1191/0 o nazwie Okręgowe Przedsiębiorstwo Przemysłu Mięsnego w Lublinie Zakłady Mięsne w Zamościu, 147 j.a. (dalej: zespół nr 88/1191/0)

- we wstępie do inwentarza rozmiar ogółem był zgodny z sumaryczną liczbą jednostek archiwalnych (dalej: j.a.) w spisie, rozmiar materiałów archiwalnych w postaci tradycyjnej był zgodny z liczbą tych j.a. w spisie. Rozmiar materiałów archiwalnych w postaci elektronicznej był zgodny z liczbą j.a. w spisie;
- we wstępie do inwentarza stan zewnętrzny i stan fizyczny materiałów archiwalnych był zgodny ze stanem zewnętrznym j.a. w spisie. Język materiałów archiwalnych był zgodny językiem j.a. w spisie. Informacje o mikrofilmowaniu materiałów archiwalnych były zgodne z informacjami o mikrofilmowaniu j.a. w spisie;
- w Zintegrowany System Informacji Archiwalnej (dalej: ZoSIA) poprawnie określono symbol zespołu. Opisano metodę porządkowania zespołu i wykazano jej adekwatność dla zachowanych materiałów archiwalnych. Kompletnie opisano prace prowadzone nad zespołem;
- w toku kontroli stwierdzono zgodność danych zamieszczonych w inwentarzu z danymi w ZoSIA;
- twórca zespołu został poprawnie zaklasyfikowany do kategorii ustrojowo-rzeczowej („instytucje gospodarcze – rolnictwo i leśnictwo”);

dotyczy zespołu nr 88/1271/0 o nazwie Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Zwierzyńcu, 226 j.a. (dalej: zespół nr 88/1271/0)

- nazwa zespołu archiwalnego została sformułowana poprawnie;
- dzieje aktotwórcy zostały opisane bardzo szczegółowo. Skrupulatnie odtworzono przekształcenia w strukturze Spółdzielni, powołując się na wpisy do rejestrów sądowych. Ponadto wyczerpująco przedstawiono obszar działania twórcy zespołu archiwalnego, zadania nałożone na Spółdzielnię oraz cele jej funkcjonowania na przestrzeni lat;
- obszar działania aktotwórcy został określony precyzyjnie. Uwzględniono wpływ zmian organizacyjnych i przekształceń. Podano daty funkcjonowania aktotwórcy, opierając je na dokumentach rejestracji i likwidacji spółdzielni;

- twórca zespołu archiwalnego został zaklasyfikowany do odpowiedniej kategorii ustrojowo-rzeczowej („spółdzielczość – spółdzielnie”);
 - we wstępie do inwentarza daty skrajne zespołu były zgodne z datacją j.a. w spisie. Rozmiar ogółem zespołu był zgodny z sumaryczną liczbą j.a. w spisie. Rozmiar materiałów archiwalnych w postaci tradycyjnej był zgodny z liczbą tych jednostek archiwalnych w spisie;
 - rozmiar materiałów archiwalnych w postaci elektronicznej był zgodny z liczbą tych j.a. w spisie. Rozmiar poszczególnych rodzajów materiałów archiwalnych był zgodny z użytymi formularzami edytorów j.a. dla różnych rodzajów dokumentacji;
 - stan fizyczny materiałów archiwalnych był zgodny z stanem fizycznym j.a. w spisie;
 - informacje o nabytkach, ubytkach i przesunięciach j.a. oraz ewidencja były zgodne;
 - wskazano wszystkie istotne przepisy metodyczne stanowiące podstawę opracowania zespołu. Opisano metodę porządkowania (układ rzeczowy) i wykazano jej adekwatność dla zachowanych materiałów archiwalnych. Prace prowadzone nad zespołem archiwalnym opisano kompletnie;
 - dane zamieszczone w inwentarzu były zgodne z danymi w ZoSIA;
- **stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia w następującym zakresie:**
dotyczy zespołu nr 88/1191/0
- niepoprawny opis twórcy zespołu archiwalnego;
 - niepodanie wszystkich nazw zespołu;
 - informacje zamieszczone w dziejach aktotwórcy nie wskazują jednoznacznie twórcy zespołu archiwalnego;
 - brak precyzyjnego wskazania związku twórcy zespołu z zachowanymi materiałami archiwalnymi;
 - nieprawidłowa datacja zespołu archiwalnego;
 - nie opisano historii zespołu archiwalnego przed przejęciem do archiwum;
 - ewidencja zespołu była niespójna;
 - niewłaściwe zamieszczenie w polu „Zawartość zespołu” do opisanej grupy rzeczowej „Struktura organizacyjna 1969–1979” jednostki zatytułowanej „Protokoły z posiedzeń Zespołu Dyrekcyjnego”;
 - nie odwołano się do żadnego przepisu metodycznego stanowiącego podstawę opracowania zespołu;
 - wydzielenie jednej serii o nazwie „Inwentarz” jest informacyjnie nieuzasadnione;
 - opis zawartości zespołu był bardzo rozbudowany. Opierał się on na analizie każdej z wyodrębnionych sztucznie grup rzeczowych (podano rodzaj grupy rzeczowej, datację jednostek skrajnych oraz zakres sygnatur), przy czym dane te były niespójne;

- w inwentarzu archiwalnym nie podano sygnatur dawnych, pomimo porządkowania zespołu podczas opracowania archiwalnego oraz nie zachowano ich także na oryginalnych obwolutach, które wymieniono na teczki z tektury bezkwasowej;
- powtarzające się tytuły j.a.;
- we wszystkich j.a. odstąpiono od przyjętego sposobu znakowania dokumentów luźnych;

dotyczy zespołu nr 88/1271/0

- nie wskazano wszystkich twórców zespołu archiwalnego;
- nie opisano historii zespołu archiwalnego przed przejściem do archiwum oraz nie zamieszczono także adnotacji o braku takiej informacji;
- inwentarz w systemie ZoSIA został przesłany do roli dyrektor po jego podpisaniu przez Dyrektora AP Zamość;
- wydzielenie jednej serii o nazwie „Inwentarz” jest informacyjnie nieuzasadnione;
- w inwentarzu archiwalnym nie podano sygnatur dawnych, pomimo porządkowania zespołu podczas opracowania archiwalnego oraz nie zachowano ich także na oryginalnych obwolutach, które wymieniono na teczki z tektury bezkwasowej;
- powtarzające się tytuły j.a.

Biorąc pod uwagę powyższe jakość opracowania zasobu archiwalnego (inwentaryzacji, inwentarza) **oceniono z nieprawidłowościami.**

3. Ocena procesu udostępniania w serwisie SwA.

W procesie udostępniania w SwA:

- pozytywnie oceniono następujące elementy:
 - udostępnienie w SwA w trakcie trwania kontroli (wg stanu na dzień 20.05.2026 r.) wszystkich opisów zespołów oraz j.a. wchodzących w ich skład opracowanych w okresie kontrolowanym;
 - udostępnione w SwA informacje były zgodne z zawartymi w ZoSIA;
- stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia w następującym zakresie:
 - zgodnie z danymi wg stanu na 22.04.2026 r. spośród 6 zespołów, których inwentarze zatwierdzono w okresie objętym kontrolą, 2 zespoły w ogóle nie zostały udostępnione w serwisie SwA, 2 zostały opublikowane po ok. 3 miesiącach od ich zatwierdzenia, a 2 pozostałe po upływie ponad 2 lat od ich zatwierdzenia, co nie zapewniało sprawnej realizacji działalności informacyjnej, o której mowa w art. 23 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach;
 - udostępniona została kopia cyfrowa tylko jednej j.a., tj. nr 34 z zespołu nr 88/1268/0 zawierająca dane pozwalające na identyfikację osób fizycznych, przy braku informacji potwierdzających dokonanie przed publikacją analizy materiału pod kątem ograniczeń w udostępnianiu materiałów archiwalnych, w tym ochrony wizerunku oraz ewentualnej ochrony wynikającej z przepisów prawa autorskiego;

- brak efektywnej komunikacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi w AP Zamościu odpowiedzialnymi za opracowanie i udostępnianie zasobu, co spowodowało opóźnienia w publikacji danych w SwA;
- brak wewnętrznych zasad regulujących proces weryfikacji i publikacji danych w serwisie SwA oraz niewyznaczenie osoby odpowiedzialnej za koordynację, wprowadzanie, aktualizację i zatwierdzanie danych publikowanych w tym serwisie.

Biorąc pod uwagę powyższe procesu udostępniania w serwisie SwA **oceniono z nieprawidłowościami**.

Ogólna ocena kontroli

Z uwagi na stwierdzenie w każdej z trzech ocenianych kategorii nieprawidłowości **negatywnie oceniono opracowanie zasobu archiwalnego i udostępnianie w serwisie Szukaj w Archiwach przez Archiwum Państwowe w Zamościu**.

II. Zalecenia dotyczące sposobu usunięcia nieprawidłowości:

1. złożenia przez Dyrektora AP w Zamościu kwalifikowanego podpisu elektronicznego na inwentarzu zespołu nr 88/1161/0 – **termin niezwłocznie**;
2. dokonanie korekt inwentarzy zespołów nr 88/1191/0 oraz 88/1271/0, obejmujących w szczególności: uzupełnienie i weryfikację opisów twórców oraz dziejów zespołów, rozróżnienie jednostek archiwalnych o powtarzających się tytułach, usunięcie serii pn. „Inwentarz”, podanie sygnatur dawnych, jak też uzupełnienie wszystkich nazw, korektę datacji i opisów zawartości (w odniesieniu do zespołu nr 88/1191/0), a następnie ponowne przekazanie inwentarzy Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów Państwowych – **terminie do 30.09.2026 r.**;
3. wprowadzenie mechanizmów wewnętrznej kontroli prawidłowości opracowania przed zatwierdzeniem inwentarzy poprzez m.in. uzasadnienie wyboru zespołu do opracowania z zapewnieniem, że nie stanowi zespołu rozbitego lub otwartego, przygotowywanie planu opracowania zespołu, też recenzowanie inwentarzy – **termin niezwłocznie**;
4. wycofanie z publikacji w serwisie SwA kopii cyfrowej j.a. nr 34 z zespołu nr 88/1268/0 – **termin niezwłocznie**;
5. zaktualizowanie na SwA informacji archiwalnej na poziomie zespołu opracowanych zespołów archiwalnych z latami objętych kontrolą wraz z opublikowaniem inwentarzy, opisów obiektów oraz kopii cyfrowych w zakresie sygnatur posiadających dane i kopie bez zastrzeżeń z przepisów kolizyjnych na unza co do publikacji – **terminie do 30.09.2026 r.**;
6. wprowadzenie wewnętrznych procedur regulujących proces weryfikacji i publikacji danych w serwisie SwA oraz wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za ich wprowadzanie, aktualizację i zatwierdzanie – **termin do 30.09.2026 r.**;

7. wdrożenie mechanizmów planowania gwarantujących wiarygodność danych oraz łączących procesy opracowania i digitalizacji, w taki sposób, aby opracowane m.a. zostały zdigitalizowane, a te bez zastrzeżeń wynikających z przepisów kolizyjnych na unza, opublikowane na SwA – **termin do 30.09.2026 r.**

Pouczenie:

Zgodnie z art. 21c ust. 4 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 21 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, może zgłosić pisemne umotywowane zastrzeżenia do oceny i zaleceń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym oraz złożyć dodatkowe wyjaśnienia i przedstawić dodatkową dokumentację.

Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych

Signed by / Podpisano przez:

PAWEŁ PIETRZYK
Naczelna Dyrekcja Archiwów
Państwowych

Date / Data: 2026-07-24 11:20

Warszawa,07.2026 r.

